

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XL Cena lista je \$2.00 Entered as second-class matter January 18, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PETEK, 21. MAJA (MAY 21), 1948 Subscription \$2.00 Yearly STEV.—NUMBER 101

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Izgredi pred klavnico Rath Packing Co. v Iowi

Stavkokaz ustrelil piketa. Governer poslal miličnike v mesto. Glasovanje a končanju stavke

Waterloo, Ia., 20. maja.—Governer Blue je poslal dve kompaniji državnih miličnikov v to mesto po izbruhu izgrediv, v katerih je bil eden piket ustreljen, ena ženska pa obstreljena. Miličniki so zastražili klavnico Rath Packing Co., pti kateri je unija klavniških delavcev CIO oklicala stavko.

Vsa mestna policija je bila poslana v akcijo proti 3,000 stavkarjem, ki so razdeljali pliove okrog klavnice in prekučili 23 avtomobilov. Stavkarji so razbili tudi okenske šipe v poslopih v bližini klavnice.

Izgredi so izbruhnili, ko je stavkokaz Fred Roberts ustrelil piketa Williama Farrella in obstrelil Margareto Gradelin, stavkarico. Odpeljana je bila v bolnišnico. Zdravniki so izjavili, da bo okrevala.

Roberts je bil aretiran na obtožbo umora. Pred policijo je izjavil, da se je razburil, ko so piketi obkrožili njegov avtomobil. Policija ga je odvedla iz mestne jetnišnice, ker je bila nevarnost, da bodo stavkarji navalili na jetnišnico.

Izgredi so trajali dve uri. Voditelji unije so rabili voznike v pozivih na člane, značje grede domov. Ob 9:30 zvečer se je množica stavkarjev razšla.

Šerif H. D. Wagner je apeliral na governerja, naj pošlje miličnike v mesto. Governer se je odzval apelu. Miličniki so došli v Waterloo iz Des Moinesa in šestih drugih mest.

Rath Packing Co. je neodvisna firma. V stavki proti kompaniji je udeleženih okrog 5,000 delavcev, članov unije CIO. Oklicana je bila 16. marca. Federalni distriktni sodnik William T. Evans je izdal injunkcijo proti uniji, ki prepoveduje zbiranje stavkarjev v bližini klavnice.

Chicago, 20. maja.—Člani krajevnih unij United Packing-

Obsodba ameriškega priznanja Izraela

Predsednik univerze poslal protest Trumanu

Kairo, Egipt, 20. maja.—John S. Badeau, predsednik ameriške univerze v tem mestu, je poslal kablogram predsedniku Trumanu s protestom in obsodbo ameriškega priznanja Izraela, židovske države v Palestini. Izrekel je obdolžitve, da je Trumanova politika diktirala priznanje. Badeau se je izrekel tudi proti predlaganemu preklicu embarga, ki prepoveduje pošiljanje ameriškega orožja deželam na Srednjem vzhodu. Dejal je, da bo ameriško priznanje židovske države prineslo trpljenje in morda smrt mnogim židom in Arabcem v Palestini, ki so živeli v prijateljstvu več generacij. "Kot ameriški državljani, živeli smo mnogo let na Srednjem vzhodu," pravi Badeau v protestu, "smo bili ponizani, ker je Amerika priznala židovsko državo. Priporočamo ameriški vladi, naj takoj preklicuje priznanje."

house Workers bodo v vseh mestih, kjer imajo kompanije klavnice, glasovali o končanju stavke. Zadevna navodila so dobili od uradnikov unij. Od članov zavisi, ali se stavka konča ali nadaljuje. Stavkarji v čikaškem okrožju se bodo nočjo sestali na seji.

V konflikt med klavniškimi kompanijami in unijo so posegli člani federalnega spravnega odbora. Ti so Frank Walsh, Thomas Cleland in David McCutcheon. Naznanili so, da bodo danes storili zadnji poskus za izravnavo konflikta. Sklicali so konferenco reprezentantov unije in kompanij Armour, Swift, Wilson in Cudahy. Besednik Wilson Co. je dejal, da oni delavci, ki so izvršili nasilja v teku stavke, ne bodo ponovno uposleni po končanju stavke.

Senator Langer svari kongres

Amerika ne sme podpirati imperialistov

Washington, D. C., 20. maja.—Senator Langer, republikanec iz Severne Dakote, je posvaril kongres, da ameriško podpiranje evropskega imperializma v Afriki bo lahko pognalo Združene države v katastrofo, ako bo izbruhnila nova vojna.

V svojem govoru je Langer dejal, da Velika Britanija, Francija in druge države, ki dobivajo ameriško pomoč na podlagi Marshallovega načrta, bodo uporabljale denar za vzdrževanje suženjstva in izkoriščanja domačinov v afriških kolonijah.

"Dvesto milijonov ljudi v Afriki," je rekel senator, "je pripravljeno sprejeti komunistično filozofijo. Sprejeli jo bodo, ako se bodo prepričali, da je Amerika na strani britskih in drugih evropskih imperialistov. Sovjetsko prodiranje v smeri Amerike preko Afrike bo lažje nego prodiranje preko Alaske in Berinske ožine.

Ako ne bomo zahtevali od Velike Britanije in drugih evropskih držav kot ceno za pomoč

BRITSKI IMPERIJ NAJ SE PRIKLJUČI ZDRUŽENIM DRŽAVAM

Washington, D. C., 20. maja.—Kongresnik Shafer, republikanec iz Michigana, je predlagal, naj se britski imperij priključi Zdrujenim državam. Razdeli naj se na šest držav in člani rojalistične družine naj bi prevzeli pozicije governerjev ter jih držali do razpisa svobodnih volitev v Veliki Britaniji, pri katerih naj bi ljudstvo izreklo odločitev.

Shaferjev predlog je odgovor na sugestijo lorda Strabolgija, ki je dejal v zbornici lordov, da se bo Velika Britanija izmotala iz ekonomske krize, ako bo sprejela Združene države v svoj imperij.

Shafer je predlagal, naj Amerika sprejme Anglijo in Wales kot polovični državi. Začasni governer naj bi bil kralj Jurij. Škotska in severna Irska naj bi bili drugi polovični državi, governer pa naj bi postal vojvoda Windsor. Kanada naj bi bila sprejeta kot celotna država in prav tako Južnoafriška unija. Governer Kanade naj bi bil princ Henry, brat angleškega

Arabci zasedli predmestje Jeruzalema

Ljute bitke se nadaljujejo

Jeruzalem, Palestina, 20. maja.—Enote arabske legije transjordankega kralja Abdullaha so okupirale predmestje Sheikh Jarrah na severni strani Jeruzalema po ljutih bitkah z židovsko oroženo silo. Legija kontrolira strateške pozicije v hribih pri Jeruzalemu. Arabske topniške baterije bruhaajo izstrelke na židovsko četrt.

Visok arabski uradnik je napovedal, da se bo usoda Jeruzalema odločila v prihodnjih 48 urah. Ljute bitke med židi in Arabci na jeruzalemskih cestah se nadaljujejo.

Arabci so pognali z dinamitom v zrak več poslopj v židovski četrti Jeruzalema. V stari del Jeruzalema so udrli skozi zionski vhod. Židovska posadka je v pasti in nevarnosti uničenja.

Munir Abu Fadil, arabski šef policije v Jeruzalemu, je razkril, da je dobil apel od mednarodnega Rdečega križa, naj arabske sile ustavijo bombardiranje židovske bolnišnice in univerze. Apel je zavrnil in naznanil, da se bo bombardiranje nadaljevalo, ker so v bolnišnici in univerzi oboroženi židje.

Tel Aviv, Izrael, 20. maja.—Glavni stan židovske armade Haganah je naznanil okupacijo bivšega britskega vojaškega taborišča na ozemlju med Tel Avivom in Jafo. Okupacija je sledila ljuti bitki med židi in Arabci.

Taborišče je ob glavni cesti, ki vodi iz Tel Aviva v Jeruzalem. Britske čete so zapustile taborišče zadnjo soboto.

Egiptski letalci so ponovno metali bombe na Tel Aviv, kjer je sedežčasne vlade židovske države. Bombe so razdelele več hiš v severnem delu mesta.

reform v afriških kolonijah in odpravo izkoriščanja domačinov, bo Stalin vitez v svetlem oklepu. Domačini v Afriki bodo v njem videli rešitelja in osvoboditelja.

Langer je dalje rekel, da propaganda Trumanove administracije skuša prepričati ameriško ljudstvo, da je glavni namen Marshallovega načrta ustavev pohoda komunizma v Evropi. Velika Britanija je že namignila, da bo milijarde ameriških dolarjev potrošila za financiranje razvoja njenih kolonij v Afriki.

kralja, governer Južnoafriške unije pa princeza Elizabeta in njen mož, vojvoda Edinburgh. Za governerja Avstralije naj bi bila imenovana kraljica-mati Mary.

"V dogledni dobi pod dobrim obnašanjem," je rekel Shafer, "bi se te države lahko razdelile. Razume se, da bi morali podzvzeti korake, da ne bodo Angleži dobili prevelikega deleža v vladah. Britska rojalistita se mora prej odpraviti, kakor tudi titelnosti. To bi bil postopni proces. Plemiči bi morali delati, ne postopati, in možnost je, da se bi prilagodili situaciji. Angleži so leta gledali na nas kot na izkoriščane koloniste in berače. Sedaj hočejo narediti iz beračenja časten poklic."

Shafer je dejal, da ni njegov predlog, da se britski imperij priključi Ameriki, bolj smešen kot je predlog lorda Strabolgija, da Amerika postane del britske imperije. Amerika bi se morala le zaščititi, da ne bi Velika Britanija ustoličila svojega kralja v Beli hiši.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Gordon Parku je utonil Michael Ponge, star 70 let. Ko se je sprehal ob zelo naraslem potoku, mu je spodrnilo in je padel v vodo ter utonil. Voda ga je nesla 200 čevljev daleč proti jezeru, kjer so truplo potegnili iz vode. Doma je bil iz Starega grada pri Vidmu ob Savi, v Ameriki 39 let. Zapuščena žena, dva sinova, 13 vnukov in tri pravnuke. — Pri družini Frank Jansa so se oglašile rojenice in pustile drugorojenko.

Išče sorodnico

Little Falls, N. Y. — Ančka Sečnik iz Bočnje pri Gornjem gradu bi rada izvedela za svačkinjo Ano Sečnik, poročeno Zajc, doma od Mengša. Baje živi v Clevelandu ali Chicagu. Ako je komu kaj znano ali ako sama to čita, naj piše na naslov: Frank Gregorin, 68 W. Monroe st., Little Falls, N. Y.

Pogajanja z operatorji pretrgana

Možnost oklica rudarske stavke

Washington, D. C., 20. maja.—Pogajanja med rudarsko unijo UMWA in operatorji glede sklenitve nove pogodbe so bila pretrgana. To je ustvarilo možnost oklica stavke. Operatorji iz južnih držav so zvrhili krivdo za pretrganje pogajanj na Johna L. Lewisa, predsednika unije. Njihova organizacija je pri federalnem delavskem odboru obdolžila Lewisa nepošteno taktiko.

"Lahko le ugibljemo o posledicah pretrganja pogajanj," je rekel Charles O'Neill, besednik operatorjev. "Ali bo sledila stavka, ne vem. Kaj bo storila vlada, tudi ne vem. Moje osebno mnenje je, da je pretrganje pogajanj povzročilo resno situacijo."

Lewis je že prej zapretel, da bo pretrgal pogajanja, če bo navzoč na konferenci Joseph E. Moody, predsednik organizacije operatorjev iz južnih držav. Dejal je, da ta organizacija ni podpisala pogodbo, katere veljavnost bo potekla 30. junija. V premogovnikih v južnih državah je uposlenih okrog 160,000 rudarjev.

Moody se je obrnil do Roberta N. Denhama, pravnega svetovalca federalnega delavskega odbora, s prošnjo, naj izposluje od federalnega sodišča odredbo, ki naj bi prisilila Lewisa v priznanje organizacije operatorjev iz južnih držav. Denham ni razkril, ali bo ugodil prošnji ali ne. George Love, predsednik Pittsburgh Consolidated Coal Co., je dejal, da je sporno vprašanje, ali ima Lewis pravico do odločanja, kdo lahko reprezentira operatorje pri pogajanjih z unijo in kdo ne.

Senator Taft svari pred depresijo

Washington, D. C., 20. maja.—Senator Taft, republikanec iz Ohia, je dejal, da Amerika stoji pred nevarnostjo depresije, "ker skušamo dovršiti več stvari istočasno in s tem gremo preko naše zmogljivosti. Amerika se je odločila za trošenje milijard dolarjev v zapadni Evropi in oboroževanje doma in to vodi v inflacijo in depresijo."

Komisija Zdrujenih narodov priznala polom

Lake Success, N. Y., 20. maja.—Komisija za atomsko energijo Zdrujenih narodov je priznala polom poskusov za dosego spoznane o svetovni kontroli atomske energije. Naznanila je suspendiranje diskuzij. Krivdo za polom je napravila Sovjetski uniji in zapadnim silam. Predlog za ustavev diskuzij je bil sprejet z devetimi proti dvema glasovoma.

Mundt-Nixonov načrt sprejet

Predsednik Truman ga bo vetiral

Washington, D. C., 20. maja.—Mundt-Nixonov zakonski načrt je bil sprejet z veliko večino v nižji kongresni zbornici. Naperjen je proti komunistom in vsem liberalnim ter progresivnim organizacijam. Nasprotniki trdijo, da je prav tako nevaren kot so nevarnosti, katere hoče načrt preprečiti.

Načrt je bil sprejet po vroči debati s 319 proti 58 glasovom. Nasprotniki so trdili, da je neustaven in da ogroža civilne svobodine ameriških državljanov, katere jim garantira federalna ustava. Po sprejetju v nižji zbornici je bil načrt poslan senatu. Znamenja so, da se senat ne bo požuril, da pride načrt na dnevni red. Predsednik Truman je že namignil, da ga bo vetiral.

Nasprotniki načrta v nižji zbornici so argumentirali, da bo ugledil pot samopašni akciji proti nekomunističnim liberalnim organizacijam, kršenju sporeda pravic, ki jamči svobodo govora, in pognal komuniste pod zemljo. Komunistična nevarnost se bo povečala, ne zmanjšala.

Opozicija proti načrtu so vodili besedniki liberalnih in progresivnih grup in reprezentanti organizacije Američani za demokratsko akcijo. Načrt sta med drugimi pobijala katoliški škof Francis J. Haas iz Grand Rapidsa, Mich., in newyorški župan William O'Dwyer. Škof Haas je dejal, da načrt daje federalni vladi tako veliko oblast nad osebno svobodo posameznikov, da bo postal totalitarska diktatura.

Angleži se prijavljajo za službo v Palestini

London, 20. maja.—Arabske in židovske organizacije so poplavljenosti z aplikacijami Angležev, ki so pripravljene za vojaško službo v Palestini. Velika Britanija ima zakon, ki prepoveduje njenim podanikom vstop v armado, ki je zavojevana v borbi z armado prijateljske države. Iz tega razloga židovske in arabske organizacije v Londonu zavračajo aplikacije.

Odsek odobril zgradnjo letalonosca

Washington, D. C., 20. maja.—Odsek za vojaške zadeve nižje kongresne zbornice je odobril zgradnjo letalonosca s tožajo 65,000 ton. To bo največji letalonosce. Mornarični department je naznanil, da bo zgradnja letalonosca stala \$160,000,000.

FRANCIJA IMENOVALA CENO ZA USTANOVITEV VLADE V NEMČIJI

Paris, 20. maja.—Besednik zunanjega urada je razkril, da je Francija imenovala ceno za pridružitve k Ameriki in Veliki Britaniji in ustanovitve vlade v zapadni Nemčiji, ki vključuje tri okupacijske cone. Cena je ameriška garancija Franciji pred možno rusko agresijo.

Besednik urada je dejal, da je francoski zunanji minister Bidault predlagal konferenco med njim, ameriškim državnim tajnikom Marshallom in britskim zunanjim ministrom Bevinom. Francija bi dobila na konferenci priliko za orisanje svojega stališča.

"Pridružitve Francije in osvoboditev načrta glede ustanovitve vlade v zapadni Nemčiji nas bi pognali v ameriško-britsko taborišče," je dejal besednik zunanjega urada. "Francija bi lahko postala žrtve ruske agresije. V taki okolnosti bi morala Francija dobiti garancijo od Amerike, da ji bo pomagala braniti linijo ob reki Reni, ako se bo rde-

Ameriška darila državam v zapadni Evropi

Hoffman pojasnil program na konferenci s časniki. Vodilni bankirji pozvani v Washington

Washington, D. C., 20. maja.—Večina milijard dolarjev, katere bodo države v zapadni Evropi dobile od Amerike letos, bo predstavljala darila, ne posojila. To je razkril Paul G. Hoffman, direktor administracije za ekonomsko kooperacijo, ki je bila ustanovljena po sprejetju Marshallovega načrta v kongresu, na konferenci s časniki.

S časniki se je sestal tudi W. Averell Harriman, potujoči ameriški poslanik. On se je vrnil v Washington iz Evrope, kjer je konferiral z reprezentanti zapadnih držav o ameriškem financiranju pomožnega programa.

Hoffman je dejal, da bo 80 odstotkov vsote \$5,300,000,000 tvorilo darila zapadnim evropskim državam, da se pospeši ekonomsko okrevanje. Pred časniki je izjavil, da so bili vodilni ameriški bankirji pozvani v Washington, kjer se bodo udeležili diskuzij glede formiranja posvetovalnega odbora. Evropske države so dobile začasno ameriško pomoč v vsoti \$1,186,000,000 za april, maj in junij.

Hoffman je omenil bankirje,

Velik napredek ruske province

Podvig industrij in poljedelstva

Moskva, 20. maja.—Pomorska ruska provinca Kabarovsk na Daljnem vzhodu ob Pacifiku izkazuje ogromen napredek v 25 letih. V zadnjih tednih so se vršile velike proslave v mestih te province, ki je po obsegu večja kot grupe evropskih držav. Proslave so bile povezane s povečevanjem podviga industrij in poljedelstva. Provinca obsega ozemlje vzhodno od Mandžurije in reke Amur. Doseženi so bili ogromni uspehi tudi na polju znanosti in umetnosti.

Ogromni kompleks gozdov so bili posekani in spremenjeni v rodovitna polja. Zrasla so nova mesta in cvetoče naselbine. Prebivalstvo province se je povečalo za 400 odstotkov v 25 letih. Odkrila so bila rudninska bogastva in razvile so se nove industrije.

Poljska poslala protest Egiptu

Variava, Poljska, 20. maja.—Poljska vlada je poslala protest Egiptu, ker je bomba, katero je vrzel egiptovski letalec, padla v bližini poljskega parnika Levanta, zasedranega v Tel Avivu, Palestina. Dva poljska častnika sta bila ranjena.

katerim je naslovil povabila, naj se udeleže konference v Washingtonu. Med temi so George L. Harrison, predsednik New York Life Insurance Co. in vodilni wallstreetški bankir; Allan Sproul, predsednik federalne rezervne banke v New Yorku; Edward E. Brown, načelnik odbora direktorjev First National banke v Chicagu, in ekonom Walter W. Stewart in W. R. Burgess.

Prej je Hoffman naznanil, da je odobril kupovanje premoga na Poljskem za Avstrijo. Poljska bo dobila \$405,000 za premog. To bo prva kupčija z državo za "železnim zastorom."

"Kupovali bomo premog, plenicno, les in drugo blago v vzhodni Evropi," je rekel Hoffman. "Pričakujem, da bodo sklenjene druge kupčije z državami v vzhodni Evropi."

Hoffman je razkril, da ni nobena država v zapadni Evropi vprašala Ameriko za posojila, temveč le za darila.

Velika Britanija zavrnila zahteve

Varnostni svet naj apelira za premirje v Palestini

Lake Success, N. Y., 20. maja.—Velika Britanija je zavrnila ameriško-ruske zahteve za oboroženo akcijo, ki naj bi ustavila vojno v Palestini. Kitajska je podprla Veliko Britanijo.

Velika Britanija je predlagala, naj varnostni svet Združenih narodov ponovno apelira na žide in Arabce za sklenitev premirja. Organizacija Združenih narodov naj bi posredovala, da se konflikt konča.

Amerika je takoj odbila predlog. Naznanila je, da se bo držala resolucije, ki zahteva odločno akcijo proti agresorju na podlagi čarterja Združenih narodov. O akciji bodo morali odločiti člani varnostnega sveta.

Razkol med Veliko Britanijo in Ameriko zaradi Palestine je popoln. Da bo prišlo do razklopa med njima, je bilo očitno že prej. Britski delegat Alexander Cadogan je izjavil na seji članov varnostnega sveta, da njegova vlada ne bo odobrila sankcij in uporabljanja oboroženih sil za končanje vojne med židi in Arabci v Palestini. Dejal je, da Združeni narodi sploh nimajo oborožene sile in so brez moči v tem oziru.

Prizadevanja Warrena R. Austina, ameriškega delegata, da izliči akcijo, so se izjalovila. Dr. T. F. Tsiang, kitajski delegat, je dejal, da ne more podpirati ameriškega predloga in zato se je postavil na stran Velike Britanije.

Na stran Velike Britanije se je postavil tudi belgijski delegat Fernand van Langehove. Varnostni svet je opozoril, da ne sme ponoviti zablode stare Lige narodov glede Abesinije. Liga narodov je odredila sankcije proti Italiji, ko so je slednja odločila za napad na Abesinijo pred desetimi leti, toda sankcij ni mogla izvajati.

Poljska poslala protest Egiptu

Variava, Poljska, 20. maja.—Poljska vlada je poslala protest Egiptu, ker je bomba, katero je vrzel egiptovski letalec, padla v bližini poljskega parnika Levanta, zasedranega v Tel Avivu, Palestina. Dva poljska častnika sta bila ranjena.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdravna driva (izven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., \$8.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inosestvo \$11.00.
Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$8.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenarobnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc. will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

138

Sovjetska ofenziva za spravo

Stalin je zopet vrzel mirovno bombo med vladajočo ameriško reakcijo, ko je zadnji ponedeljek odgovoril na Wallaceovo odprto pismo in svetu ponovno naznanil, da se je Rusija pripravljena pogajati z Ameriko na podlagi Wallaceovega programa. Tudi nam se je Wallaceovo pismo zdelo tako konstruktivno, da smo ga zadnjo sredo objavili v angleški sekciji Prosvete v celoti. Zasluzi, da bi ga priobčil vsak časopis izrom dežele in pazno prečital vsak državljani, kar se seveda ni zgodilo. V Chicago ga ni na primer v celoti priobčil noben meščanski dnevnik, marveč le v drobcih. Za meščanski tisk so bolj važne "masne" novice in druga časnikarska šara, ki je glavna "duševna hrana" toliko milijonov Američanov. Zato tudi ni čudno, ako je v deželi tako velika politična nepismenost.

Ko pišemo te vrstice, še ni znano, kako bo reagiral uradni Washington na to Stalinovo bombo, ki je že druga mirovna bomba v dobrem tednu iz Moskve. Prva je bila v obliki znanega odgovora ruske vlade na ameriško "zaupno" noto z dne 4. maja. Prva poročila so govorila o velikem molku, s katerim so visoki vladni krogi sprejeli Stalinov odgovor na Wallaceovo pismo. Predno pridejo te vrstice pred čitatelje, bodo ti krogi gotovo že spregovorili.

Njih odgovor nam je že vnaprej znan: 1), da Wallace ne izraža sentimenta večine ameriškega ljudstva; 2), da je njegov program v konfliktu z ameriško zunanjo politiko in ameriški interesi; 3), da ta (Wallacev) program sploh ne predstavlja realistične baze za razgovore in pobotanje z Rusijo; 4), da mora Rusija prej dejansko dokazati, da je za spravo z Ameriko in drugimi zapadnimi demokracijami, to je v Lake Successu in na raznih mednarodnih konferencah. Lahko bodo seveda navedli še kake druge izgovore, na primer tudi "argument", da so to le ruski manevari, katerih cilj je "razdvojitve" in "oslabitev" Amerike, da bo komunizem lažje podjarmil svet. Proti Wallaceu pa bodo skušali organizirati še večjo klevetniško kampanjo, da je nič drugega ko golo orodje Moskve.

Ta Stalinov odgovor je res presenetljiv. Nad njim je bil očitno presenečen tudi Wallace. Mi smo na primer pričakovali, da bo to pismo morda komentiralo sovjetsko časopisje. Toda sovjetska vlada ga je očitno vzela bolj resno kakor pa na primer ameriški tisk in mu pripisala toliko važnosti, da je Stalin nanj osebno odgovoril. To je v resnici senzacija prvega reda, izredno važen mednarodni dogodek za Stalina, ki se le malokdaj oglasi v javnosti. Sploh je to prvi primer, kolikor se spominjamo, da je odgovoril na kakšno odprto pismo. In njemu je bilo naslovljenih že več "odprtih pism" nego kateremu koli visokemu državniku. Pred nekaj meseci mi je na primer naslovljeno odprto pismo več slovitih ameriških atomskih znanstvenikov, ki so ga urgirali, naj stopi v razgovor s Trumanom, da oba napravita serijo govorov za spravo med obema državama: Truman naj govori po radiju Rusom, Stalin pa Američanom. Ampak v Moskvi se za tisto pismo niso zmenili kakor se niso niti v Washingtonu.

Ta Stalinov odgovor na Wallaceovo pismo po našem mnenju predstavlja nekaj več kakor pa "ruski manevar." V resnici kaže, da si Rusija želi sprave z Ameriko. Drugače bi Stalin sploh ne bil odgovoril, marveč stvar prepustil drugim, ako bi šlo le za maneuvre, to je, ako bi si Moskva ne želela sprave. Slednje kaže tudi ruski odgovor z dne 9. maja na ameriško noto z dne 4. maja.

Koliko bo zalegla ta sovjetska pomirjevalna ofenziva, je seveda odprto vprašanje. In odprto vprašanje je radi tega, ker si vladajoča klika militaristov in wallstreetarjev v Washingtonu ne želi sprave z Rusijo. To sta predsednik Truman in državni tajnik George Marshall zadnji teden odprto povedala. In te sprave si ne žele tudi razne druge reakcionarne in psevdoliberalne klike in skupine, ki mrzijo Sovjetsko Rusijo enako ali pa še bolj kakor so kdaj mrzile nacistično Nemčijo, fašistično Italijo ali totalitarni japonski militarizem. Se celo mrs. Eleanor Roosevelt se je zadnji tork v svojem sindikiranem članku zaključljivo izrazila napram tem pomirjevalnim avanturam sovjetske vlade.

Da si ameriške vladajoče sile ne žele sprave z Rusijo, je glavni vzrok dejstvo, ki smo ga že večkrat poudarili: ker hočejo deželo osedlati z dragim in obremenjeno dobičkonosnim militarizmom. V oboroževanju so namreč velikanski profiti, prav tako tudi v vojni. V vzdrževanju velike armade in osedlanju dežele s prisilno vojaščno pa je stotisoče zelo dobro plačanih služb za kotenje velike vojaške kaste, ki živi v razkošnih oficirskih klubih brezskrbno življenje privilegiranih trovtov, kateri arkajo le med pridnih čebelic, po dosluženem roku pa so jim zagotovljene masne penzije. Na drugi strani pa se je ameriški kapitalizem oprjel militarizma deloma kot zaščite pred večjo gospodarsko depresijo in deloma vsled tega, ker iz militaristične ekonomije kuje gigantne profite, da to ponovno poudarimo. Od vsake milijarde, ki jo vlada potroši za oboroževanje, pospravijo "free enterprizerji" precejšen del v obliki profita. In v prihodnjem fiskalnem letu, ki se prične s 1. julijem, nameravajo v Washingtonu potrošiti vsaj \$21 milijard—deset milijard več ko lito. In če vladajoča klika izvede svoj program ter do zob oboroži tudi zapadno Evropo po "lend-lease", bodo skupni vojaški stroški znašali fantastično vsoto blizu \$30 milijard! V vsem tem bodo gigantni profiti, lahko polovico večji od lanskih rekordnih \$17 milijard.

Iz vsega tega je razvidno, zakaj so v Washingtonu in Wall Streetu proti spravi z Rusijo. Proti so, ker bi taka politika vodila v drastično razorožitev in utrjenje svetovnega miru, kar bi bilo sicer v interesu ameriškega ljudstva in vseh ostalih narodov, ne pa v interesu profita lačnih wallstreetarjev. V tem primeru bi se ameriški kapitalizem zopet znašel pred novimi problemi: pred novo gospodarsko krizo, pred katero se je začasno rešil z novim oboroževanjem, Trumanovo doktrino in Marshallovim načrtom. Dokler

Glasovi iz naših naselbin

Glas iz Fontane

Fontana, Calif.—Želim opisati nekoliko o napredku naše naselbine, ki priča, kaj vse se da izvršiti in doseči, ako strnemo svoje moči in delujemo složno med seboj.

V Fontani živi 70-80 slovenskih družin, koliko pa hrvaških in srbskih, pa mi ni znano. Domnevam, da približno 30-40 družin. Naj na kratko poročam, koliko je ta majhna naselbina Fontana prispevala v pomoč h rabremu jugoslovanskemu ljudstvu.

Zbrali smo skupaj \$3,450 v gotovini, dalje smo poslali devet ton in pol ponošene obleke in obuvala skozi Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji, ki ima svoj urad v New Yorku. Poleg tega smo poslali po pošti svojcem ne manj kot dve toni. Samo podpisani je poslal po pošti 2,894 funtov. Torej mislim, da se je naša naselbina dobro izkazala in pokazala, da ima srce na pravem mestu. Torej nismo na zadnjem mestu, če vzamemo za podlago propozitni odstotek našega prebivalstva. Ne samo to, mislim, da smo med prvimi, če ne prvi. V čast si lahko štejete vsi, ki ste na široko odprli svoja srca in pomagali po svojih možnostih temu herojskemu narodu, ki je vaše in moje krvi.

Kljub temu, da smo veliko storili za svoje brate in sestre v stari domovini, pa je malenkost v primeri z njihovim trpljenjem in mukami ob času borbe za svojo svobodo. S pomočjo zavezniškega orožja so izgnali iz Jugoslavije tuje pritepenice, kateri so morili njih otroke, osivele starše, požigali slovenske domove, metali žive ljudi v ogenj in uganjali druge nagusne krvoločnosti in grozodejstva.

V borbi proti zločinskim nacifasistom in domačim izdajalcem so naši sorodniki, naši Janezi in Micke umirale s poslednjimi besedami: "Boljša smrt kot sužnost—smrt fašizmu, svoboda narodu!" In ako ne bi oni umirali tako junaske smrti, bi umirali namesto njih ameriški vojniki in morda bi bil prizadet tudi vaš sin, sorodnik ali zaročenec.

Druga svetovna vojna se je sicer končala na bojišču, na žalost pa še vedno divja na političnem polju in svetovni položaj je tako napet, da kaže, kot da imamo samo trenutno premirje. Ali se vojni duhovi poiskusil vojno, toda ne na strani Avstrije, ampak na strani Zedinjenih držav, torej so mu znane težave vojskujočih in nevojskujočih. Vojna je pekel in tisti, ki jo propagirajo, so pravi hudiči, samo žal, da niso v peklu!

Pred seboj imam tiskani posnetek ustave Zedinjenih držav. V sporedu pravic, tretji člen, se čita: Congress shall make no laws respecting an establishment of religion or prohibiting the free exercise thereof or abridging the freedom of speech or of the press or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances.

Torej kdo ima pravico ustaviti ali motiti mirne seje ali zborovanja? Kdo ima pravico ustaviti govornika, dokler mirno govori proti krivicam in nasilstvu? Kdo ima pravico zabranjevati svobodno izražanje v tisku? Kdo ti lahko brani, kaj smeš verovati in kaj ne?

To se mi je videlo potrebno zapisati, ker sem opazil, da je precej naših državljanov in celo tukaj rojenih, da ne vedo ali nočejo vedeti, kakšne so njih pravice in dolžnosti. Žalostno je, da se celo bojijo dati v najem slovenske dvorane pristašem tretje stranke. Bojijo se menda, da bi dvorane izgubile ugled. Taki ljudje se faktično bojijo svoje lastne sence in bi vsled strahu

bo vlada namreč izdajala težke milijarde za oboroževanje in zunanjo "pomoč", toliko časa se ni bati depresije. Ampak ta politika vodi v nov svetovni požar, v novo razdejanje in uničevanje, ne v svetovni mir, doma pa v redukcijo življenjskega standarda za delovno ljudstvo.

Ameriško ljudstvo mora izbirati med politiko, kakršno zastopata Wallace in nova progresivna stranka, in med politiko pritlikavih Trumančkov in militaristov, ki so proti spravi z Rusijo in za čim večje oboroževanje in čim bolj destruktivno novo svetovno vojno.

Voditelji treh železničarskih bratovčin, ki so na odredbo vlade in sodišča preklicali napovedano stavko. Od desne na levo so: A. J. Glover, predsednik kretnikov, D. B. Robertson, predsednik kurjačev in strojevodij, in Alvanley Johnson, predsednik strojevodij.

teri trguje. Če pa teh zakonov ne spoštuje in zagazi v nepriliko, naj ne pričakuje, da mu bodo prišli na pomoč njegovi sodržavljani z orožjem.

Ko smo se mi naselili v tej deželi, nismo klicali na pomoč nikogar, pač pa smo se podvrgli zakonom te dežele in jih spoštovali, kot jih spoštujemo še danes.

Veliko je ljudi, ki vidijo tam strašilo, kjer ga ni, ali pa iz tega ali onega razloga nočejo videti resnice in pravice ter kratkovidno ali namenoma stopajo za onimi blebatači, ki pomagajo ustvarjati sovraštvo med narodi. Če bo zopet trobenta klicala pod orožje, drage matere in očetje, pomnite, da bodo tudi vaši sinovi in hčere odkorakale na bojna polja. Zato pa je potrebno, da sedaj odprete oči, dokler je še čas, in se neustrašeno borite proti vsem vojnim hujskačem. Če ne boste sedaj delovali za mir, potem se nikar ne jočite za svojimi dragimi, če izbruhne zopet vojna. Da, mi se bomo radevolje bojevali, če bomo napadene na naši zemlji, nismo pa pripravljani prelivati kri za vojne profiterje na tuji zemlji.

Vojni hujskači bi morali iti prvi v vojno in bi kaj kmalu prenehali pisati in kričati, da je vojna edina pot iz današnje dileme. Podpisani je dejansko poiskusil vojno, toda ne na strani Avstrije, ampak na strani Zedinjenih držav, torej so mu znane težave vojskujočih in nevojskujočih. Vojna je pekel in tisti, ki jo propagirajo, so pravi hudiči, samo žal, da niso v peklu!

Pred seboj imam tiskani posnetek ustave Zedinjenih držav. V sporedu pravic, tretji člen, se čita: Congress shall make no laws respecting an establishment of religion or prohibiting the free exercise thereof or abridging the freedom of speech or of the press or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances.

Torej kdo ima pravico ustaviti ali motiti mirne seje ali zborovanja? Kdo ima pravico ustaviti govornika, dokler mirno govori proti krivicam in nasilstvu? Kdo ima pravico zabranjevati svobodno izražanje v tisku? Kdo ti lahko brani, kaj smeš verovati in kaj ne?

To se mi je videlo potrebno zapisati, ker sem opazil, da je precej naših državljanov in celo tukaj rojenih, da ne vedo ali nočejo vedeti, kakšne so njih pravice in dolžnosti. Žalostno je, da se celo bojijo dati v najem slovenske dvorane pristašem tretje stranke. Bojijo se menda, da bi dvorane izgubile ugled. Taki ljudje se faktično bojijo svoje lastne sence in bi vsled strahu

bo vlada namreč izdajala težke milijarde za oboroževanje in zunanjo "pomoč", toliko časa se ni bati depresije. Ampak ta politika vodi v nov svetovni požar, v novo razdejanje in uničevanje, ne v svetovni mir, doma pa v redukcijo življenjskega standarda za delovno ljudstvo.

prodali lastno mater za šest Judeževih srebrnikov.

Potrebno je, da korakamo z duhom časa naprej in delujemo za koristi vsega ljudstva, kajti to, kar storimo v korist človečanstva, ne bo nikdar umrlo, temveč živejo na veke.

Torej le pridno na delo za tretjo stranko. Povejte svojim prijateljem in jih prepričajte, da je to najboljša stranka v naši deželi, da je stranka miru, stranka iz ljudstva in za ljudstvo! Henryja Wallacea, tega velikega idealista in borca za malega človeka, kakor tudi pogumnega senatorja Taylorja zmerjajo s komunistom, mi pa bi reakcionarje lahko nazivali fašiste. Toda bodimo bolj pametni kot so oni in prezirimo njih izzivanja. Tudi pokojnega predsednika so nazivali za komunisti. Sploh pa je vsakdo komunist, ki noče prikmavati milijonarjem in njih sopotnikom, ki imajo v zakupu demokratsko in republikansko stranko.

Organizirajte Wallaceve klube po vseh naselbinah in prispevajte za tretjo stranko po vaših močeh. Le v skupnem delu in požrtvovanju bomo dosegli naš namen, zato pa sedaj na delo, dokler je čas! Pomagajmo tretji stranki, da se razvije v orjaka, kakor se je SNPJ, čeravno so njeni nasprotniki ob njeni ustanovitvi, češ, kaj bo tisto mrtvorojeno dete na Lawndale ave.

Ob priliki se bom zopet oglašil in kaj napisal o južni Californiji. Na koncu pa se zahvaljujem sosedom iz Los Angelesa za številni poset dne 1. maja.

M. Missouri.

Carobna Jankovičeva godba

West Allis, Wis.—Naši mladi člani so me povabili, naj grem z njimi poslušat Franka Jankoviča in njegov orkester, ki je znan ne samo v Clevelandu, ampak tudi po drugih državah. Lokalni listi so oglašali, da

V Previdencu, R. L. žolaki otroci pozdravljajo učiteljice, ki so po dvodnevni stavki zmagale in dobile povišanje plače. Stavka je bila stoođtostna. Učiteljice in učitelji so organizirani v neodvisni in v učiteljski uniji ADF.

bo Jankovič igral v nekem hotelu v Milwaukeeju, kjer je prenovljeno plesišče dovolj veliko, da se lahko suče naenkrat 400 parov.

Ker sem že večkrat slišal, da je Jankovičeva godba nekaj posebnega, sem jo res šel poslušati in ni mi žal. Ko smo se pripeljali na plesišče, je bilo že polno, toda ob tistem času je igrala druga godba, kajti unija zahteva, če pride kakšen orkester iz drugega kraja, mora biti navzoča tudi ena domača godba.

Domača godba je igrala moderne komade in plesalci so plesali, kot da bi tlačili zelje ali pa meli proso. Ob deveti uri pa so naznanili nastop Jankovičevega orkestra. Avdijenca je vstala in stoji pozdravljala Jankoviča in njegove godbenike. Posetniki so bili tako navdušeni, da so kar naprej vzklikali od navdušenja, radi tega sploh nismo razločili kaj igra orkester, šele pri tretjem komadu pa se je avdijenca toliko pomirila, da smo slišali godbo. Franka so tisti večer tuji proglasili, da je kralj polk in valčkov v tej deželi.

Naj omenim še, da je po tem nastopu še večkrat nastopil v Milwaukeeju, a vsaka dvorana je premajhna, kjer igra. Čul sem, da je objubil, da pride tudi na dan SNPJ, kateri se bo vršil v parku Pleasant Valley, in za katerega se že vršijo priprave.

Človeku dobro de, če se malo razvedri. Kaj bi čakali smrti, ko gotovo pride. Pozdrav vsem čitateljem Prosvete, Jankoviču pa naše čestitke!

Joseph Radelj.

Tip zdravja

Cleveland, O.—Za srečno, veselo življenje je predvsem potrebno dobro zdravje. Proti temu ne more biti ugovora. Pa ne samo, da je dobro zdravje bistveno potrebno, da smo veseli, je obnem tudi potrebno, če hočemo gospodarsko, telesno in umsko uspeti. Biti dosledno zdrav, je skrivnost do uspeha; je sredstvo za doseg dobre izobrazbe, za ustanovitev družinskega življenja, za doseg blagostanja in vršitev koristne vloge v družbi in narodu. Sveta dolžnost, ki jo dolgujemo sebi, svoji rodbini, svojim sosedom in svoji domovini, je, da ohranimo dobro zdravje.

Važnost zdravja je bila priznana od nekdanj; o tem se je pisalo neznanu številu knjig, veliko teh z dobrim vplivom. Pregled vsebine značilne zdravniške knjižnice nam razodene, da se večina teh zdravstvenih knjig ne bavi o zdravju, ampak v postrežbi in zdravljenju boleznih. To se morda zdi presenetljivo—da se največ pisateljev, posebno zdravnikov, največ zanimajo za bolezni, ne pa za zdravje.

Več važnosti se polaga zdravljenju boleznih kot učenju, kako biti prost in kako se obvarovati napada. Predmet, ki se ga pri tem pisanju pogreša, je ta: kjer

je zdravje ustaljeno, je bolezen nemogoča.

Večina nas smatra, dokler ne ležimo v postelji, da smo v stanju dobrega zdravja. Nasprotno je resnica, kajti več ljudi je, katerih zdravje je podkopano, kot nasprotno.

Le pogledimo ljudi, ki jih srečamo na cesti ali imamo z njimi poslovne ali družabne stike in opazili bomo gotove znake, ki nam pokažejo zares zdravo osebo. On ali ona ima čisto polt, svetle oči, pravilno obliko, težo, zadržanje, prožno hojo, globoko dihanje, odprte nosnice, čiste zobe. Ni potrebno poizvedovati, kaj jedo in kaj so njih življenjske navade, ali če imajo neprebavo ali druge bolečine in muke. Odgovor na vsa vprašanja se lahko vidi na njih obrazih in obnašanju.

Zdrav človek nikdar ne čuti obstoja svojega telesa kot takega, mu pravilno deluje in nima nobenih preglavic. On poseduje notranjo moč, ki mu omogoča, da je pripraven zadostiti dnevnim potrebam. On rad živi v svežem, čistem zraku in se počuti veselega, se poslužuje naravne, ne dražljive hrane. Njegovo spanje je mirno in ne motno, brez sanj in ko se zbudi, je radosten, bistroumen in pripravljen na sprejem vsakega dneva kot pride. Delo mu je v radost do utruditve, ko zopet doživi zadovoljstvo v popolnem odpočitku.

Zdi se, da bi se moralo več pozornosti polagati tsozrazbi, kako ostati zdrav, kot pa zdravit bolezni. Bilo bi manj boleznih, manj operacij in daljše življenje, ko bi človek mislil o zdravju kot o neki dragocenosti in jo čval kot kako lastnino. To je ideal, ki ni vedno dosegljiv do najvišje stopinje, pa je le vreden napora.

Resnično zdrav poedinec je srečen, da vživa tako zdravje na telesu, razumu in duhu, to doseči pa more vsakdo, kdor si skrbno prizadeva vzdrževati dobro zdravje, živeti v soglasju z naravnimi zakoni.

Nihče vas ne more prisiliti uživati hrano, ki jo vi potrebujete, ali živeti življenje, ki bi vas ohtnilo zdrave. Vsi vaši grehi, slabosti, bridkosti in bojzani so vaša lastna dejanja, če jih vi obdržite ali opustite. Z lastno voljo si lahko pridobite in dočakate mir in zdravje.

Največji učitelj ne more drugega storiti, kot iti po poti resnice in narave same, da vam jo razodene. Po tem morate vi po njej sami hoditi. Doseči morete dobro zdravje, svobodo in mir z lastnim prizadevanjem; če se izognete tega, kar veže telo in duh in kar uničujejoče vpliva na dobro zdravje.

(Povzeto iz "Phillips Health Guide," a monthly Journal Advocating "Better living through natural foods.")

Joseph Jauch.

RAZVOJ TRGOVINE

po vezanih cenah na Hrvatskem. Nova trgovina se je začela razveseljivo razvijati že prve tedne. Kmetje so prodali precej živine in koruze tudi v nekaterih okrajih, ki nikakor ne spadajo med najbogatejše. V čakovškem okraju so prodali med drugim precej graha, kopolje in živine. V djurdjevaškem okraju so v prvem tednu prodali nad dva vagona koruze in 74 glav goveje živine. V dalmatinskih okrajih prodajajo predvsem vino in olje. Prve tedne je živahnejši razvoj trgovine po vezanih cenah oviralo predvsem pomanjkanje prevoznih sredstev in zadruga niso mogle prejeti takoj zadostnih količin industrijskih izdelkov.

Prispevajte v obrambni sklad!

Vsi darovi za obrambo Enakopravnosti, Prosveto in Proletarca naj se pošiljajo na naslov: John Pollock, 24465 Lakeland Blvd., Euclid 23, Ohio, Br. Pollock je blagajnik obrambnega sklada.

GANDHI—ZADNJE RAZDOBJE

Iz angleške revije "Labour Monthly" priobčujemo članek R. P. Dutta, odličnega poznavalca indijskih razmer. Ob Gandhijevi smrti so namreč tisti, ki poskušajo dušiti indijsko osvobodilno gibanje, licemerno točili solze in razlašali velikega borca za pravice indijskega ljudstva za svojega svetnika. S tem so hoteli prikriti svoje mračnjanske spletke, vendar pa jih jasno razkrinkava pravzaprav razdobje Gandhijevega življenja, s katerim nas seznanja pisec.

Gandhi je umrl tako kot je živel—v boju za stvar Indije in človeštva. Umrl je tako kot Abraham Lincoln, kot Marat, kot Jaures, kot toliko prvih borcev v boju za osvoboditev človeštva—pod rokami morilca, orodja temnih sil. On, ki bi bil v starosti 78 let lahko iskal miru in se po polstoletni vodilni vlogi umaknil, se je vrnil na branik, če so drugi odpovedali ali popuščali, in je dal življenje in kri, da bi rešil Indijo ogabne orgije množičnega krvoprelitja in reakcije, ki je sledila zloglasni avgustovski pogodbi, pred katere posledicami je svaril.

Mrtvega vsi časte, Ameriji in Churchill, ki so ga preganjali v življenju, so vrgli cvetlico na njegovo grmo. Toda spomin na njegovo poslednjo bitko in na način njegove smrti ne sme biti pokopan v togem mavzoleju ofi- cialnih pogrebnih svečanosti. Ta spomin je namreč političen dinamičen, ki utegne še iz njegovega papela razgibati Indijo v novo življenje in nov boj proti temnim silam, ki skušajo udušiti indijsko osvobodilno borbo. Zadnja Gandhijeva leta so bila glejansko krona njegovega življenja.

Pravega Gandhija težko spoznavamo v ofi- cialnih svečanostih. Njegovi čestitci ga hočejo napraviti za svetnika: če je bil namreč sploh kak človek človečanski, je bil to Gandhi. Njegovi nasprotniki lahkopoudarjajo njegovo mehko in nedoslednost na način, ki samo razodeva njihovo fastno neznanost in nesposobnost, da bi razumeli veličino, ki je bila v njem.

Veličina Gandhijevega duha, njegova poštenost, pogum in ljubezen do človeštva, vse to se blešči in zasenči mnoge nedoslednosti, protislovja in celo napake pri vodstvu, ki so bile izraz socialnih razmer njegove dobe, ki je bila še zmedeno, nezrelo prehodno razdobje ljudskega in narodnega prebujanja, ki ga je on povzročil in vodil.

Nad četrto stoletja je bilo v Gandhiju uteleseno indijsko nacionalno gibanje in to v dobi, ko je prava vsebina gibanja in njegovo zavestno vodstvo izražalo samo stremeljenja indijske meščanske revolucije. In vendar je množični upor, ki je bil gonilna sila gibanja, razodeval predvsem prvo prebujenje kmet- skih množic iz stoletnega spanja, množic, ki so sicer tičale v stoto- ro vežeh starih tradicij, verskega in socialnega konservativizma, naivnega in fantazijskega gledanja v preteklost ali utopičnega hrepenenja, odtega v jezik mitoloških legend—pa so kljub temu tipale svojo pot naprej do temeljne socialne spremembe. Noben drug voditelj kakor Gandhi ni mogel v tej premostitvi vzrleti med dejansko meščanskim vodstvom nacionalnega gibanja in med množicami, ki so se prebujale, toda se še ni- so zavedale. V dobrem in slabem je Gandhi to uresničil in je gibanje vodil in zdelo se je celo, da ga je on ustvaril. Gandhi je bil tu samo modernemu delavskemu razredu, otroku tovarniške industrije in njegovi filozofiji— marksizmu. To se je spremenilo šele postopno, ko so se množice pod vidnim vodstvom delavskega razreda začele dejansko zavedati lastnih interesov. To so bile na indijski pozornici že vidne prave razredne sile in razredni odnosi, ki se jim ni bilo več treba skrivati pod mitološko prevleko.

Gandhijeva smrt je nekako simbolizirala vsa nasprotja njegovega življenja. Apostol "preprostega življenja" je umrl v knežji palači najbolj brezobzirnega izkoriščevalnega multimilionarja iz vladajočega indijskega razreda denarnih mogotcev.

Apostol—"nenasilja" je umrl kot žrtve odvrtnega morilskega in gangsterskega nasilja, ki je bilo v glavnem posledica dolgoletnih imperialističnih in reakcionarnih splet in netenja razprtij, bila pa je to tudi usodna posledica četrstoletnega pridig-

ganja "nenasilja", ki je ubijalo revolucionarno energijo množic.

Toda umrl je zvest svojim načelom, borec na svojem mestu, rodoljub, mučenik za človeštvo in spodbuda vsem, ki pridejo za njim.

Gandhijevega nesmrtnega dela za indijsko nacionalno gibanje in za osvobodilni boj človeštva tu ni treba omenjati. On je prižgal plamen upora proti imperialistični nadvladi. On je spravil nacionalno gibanje iz ozke kroga liberalne ustave v množice. Boril se je za demokratično enotnost nad krajevnimi razprtijami. Kot njegov veliki prednik Tolstoj je vzbujal goreče sovraštvo do okov lažne civilizacije, čeprav ni imel jasne socialne teorije, da bi nazakal pot do rešitve.

Njegova mehkoča je bila posledica prehodnega razdobja v gibanju, ki ga je zastopal. Le počasi se je dvignil do borbe proti imperializmu. Ko je služil vojsko v imperialistični uniformi, čeprav samo kot sanitace pri čepih v burški vojni, ali kar je bilo še huje v vojni proti Zulujem, so ga še navdajali stari nazori "lojalnosti", kar se je zopet pokazalo v prvi svetovni vojni. Kot njegov prednik Tilak je skušal združiti borbeni nacionalizem z indijsko preroditvijo, čeprav je skušal očistiti hinduizem in se je neutrudljivo boril proti krajevni in kastni- nemu separatizmu. Toda ta kombinacija nacionalizma in hindu- ške preroditve je napravila nacionalno fronto ranljivo, ker je imperialistična politika izigravala verske razlike in je pomagala sejati seme strašne žetve, ki se je nazadnje končala z njegovo smrtjo pod roko hinduške šovinista. Ker ni imel jasne socialne teorije in je združil idealizacijo abstraktnega "kmeta" z oznanjevanjem doktrine o "poverjeništvu" zemljiškega posestnika in kapitalista, sta postala njegov socialni nauk in njegovo vodilno delo orodje velikih povstniških interesov, ki so se bližali kapitulaciji pred imperializmom. Bal se je množičnega nasilja in videl v naraščajočem odporu delavcev in revnih kmetov samo nevarnost "rdečega propada in anarhije", do zadnjega pa ni videl, da grozi prava nevarnost nasilja in anarhije z desne, ne pa z leve strani, ker uporablja reakcija orožje krajevnih razprtij. Njihova teorija "nenasilja" je torej dejansko služila interesom posedujočih razredov in končno interesom imperializma.

Tako se je zgodilo tole: Ko je po drugi svetovni vojni Indijo razgibal največji nacionalni odpor, v dnevih slavne indijske pomrniške vstaje, ko je na ulicah vladala hindu-muslimanska enotnost, je videl Gandhi samo nevarnost, "da bo Indija izročena poulični drhali" in je hitro pozdravil vladno misijo in zagovarjal kompromisni dogovor z imperializmom.

Ko pa je prišel kompromisni dogovor v obliki Mountbattenove koncesije in se pokazalo, da prinaša razkosanje Indije krajevne spore in ojačeno gospostvo reakcionarnega desnega krila v nacionalnem gibanju, je bil Gandhi med vodilnimi političnimi voditelji prvi, ki je dvignil svarilni glas. Ze julija leta 1946, ko so drugi voditelji opevali svitanje "svobode", je Gandhi izjavil, "da bo dominijski statut za Indijo zelo smrdel, če bo Anglija pustila Indijo razkosano in v medsebojni vojni". Septembra je svaril pred vojno nevarnostjo med Indijo in Pakistanom.

Ko so se takoj po Mountbattenovi ureditvi razvneli na pr- stranih predelih Indije krajevni spori in krvoprelitje, je Gandhi čutil agonijo Indije in zelo trpel zaradi tega. Naj tu le priobči- mo zasebna pisma nekega prijatelja, kateremu je Gandhi 1947 odkril svojo dušo, da pokažemo globlino bojazni in razočaranja, ki ga je moral prestati Gandhi v tistih dneh, ko je toliko povrsnih indijskih in britanskih

politikov prepevalo pesmi triumfa. Gandhi je rekel v tem pismu:

"Ne razumem, kako je to, da se vse te strašne stvari dogajajo naši deželi. Dolga leta se je kongres boril in vedno bolj pridobival na moči ter se vzpenjal višje in višje, sedaj, ko smo dosegli vrhunec, pa se vendar dogajajo te strahote in kongres ni- ma moči, da bi učinkovito posegel vmes in jih preprečil. Kakšne napake smo napravili—kaj- ti morali smo jih napraviti? Kako bi se drugače moglo vse to dogajati? Kazno je, da je kongres, ko smo gradili kongres, istočasno je razpadal in danes je očitno, da je propadel, ker ni imel moči, da bi se boril proti vsemu slabemu, kar se je dogajalo v Indiji."

In nadaljeval je z besedami, ki povedo vso agonijo njegove duše:

"Vse se mi zdi tempo, zelo temno in zelo malo nam vidim. Nekateri ljudje pravijo, da pride po temni noči svetla zora, jaz pa vidim samo temno noč, ne vem, kdaj bo prišla zora."

Toda Gandhi ni obupal. S svojim slabotnim telesom in neukrotljivo voljo se je vrغل v prvo vrsto bitke za enotnost. In v tem zadnjem herojskem boju je pričel dobivati prijatelje—ne več na desnem, ampak na levem krilu. Na svojem velikem propagandnem delu v Kalkuti in Delhiju je nastopil v tesni povezanosti s komunisti. Končno sta se Gandhi in revolucionarni delavski razred znašla skupaj v skupni borbi za demokratično enotnost naroda. Komunisti niso samo pomagali organizirati borbo, ampak so ga za borbo opremili. Razložili so mu pogubno vlogo reakcionarnih krajevnih organizacij tako imenovane RSS, ki so jo prepovedali šele po Gandhijevi smrti in po smrti Hinduja Mahasabhe. Sprva Gandhi—kakor je pozneje to sam izjavil, tega ni hotel verjeti. Sestal se je z voditelji RSS in ti so mu rekli, da so samo po- božni Hinduji z najbolj nedolžnimi smotri. Toda preden so položili obremenjujoč akt s stvarnimi dokazi. Gandhi se je prepričal.

Da se Gandhiju to prepričanje še bolj utrdi, so bila potrebna dejanja. Šel je na vseindijski kongresni odbor v novembru in začel z ofenzivo. Žigosal je organizacijo RSS. Žigosal je pristal RSS in Hinduja Mahasabhe na kongresu in v vladi. Izjavil je:

"Pred nekaj dnevi sem se sestel z voditeljem RSS in sem celo hvalil RSS zaradi njegovih izjav. Kmalu pa sem se prepričal, da sem bil prevaran. Člani RSS ne smejo ostati v kongresu."

Govoril je o dr. Shyama Prasad Mookerjeeju, ministru za industrije in preskrbo v indijski centralni vladi:

"Ali je doktor Shyama Prasad tu? Ni ga. Želim, da bi bil tu. On je pristaš Mahasabhe. Mahasabha je sovražnik kongresa. Zato zanj v kongresu ni mesta, ali pa naj zapusti Mahasabho."

Januarja je vrgel Gandhi v bitko svoje zadnje orožje—post. Ko je 12. januarja oznanil svoj post, je rekel:

"Smrt bo zame slavno odrešenje, bolje bo to kakor da bi bil pasivna priča uničenja Indije."

Oznanil je svoj post ne samo za enotnost, ampak tudi proti temu, kar imenuje—s citatom iz prijateljskega pisma iz Andhra v Madrasu—"razcepjenost v kongresnih krogih, denarno pridobitna dejavnost več članov zakonodajnega sveta in skupčine in slabotnost ministrov." In izjavil: "Korupcija, ki jo opisuje ta prijatelj, ni morda edinstven primer v Andhri. Pazimo!"

Gandhi je celo imenoval Patelja, desničarskega diktatorja kongresnega stroja, ko je izjavil, da on ni Patelov "kimovec" in do- dal:

"Če je Sardar Patel ofi- cialni sovražnik muslimanov, naj Pandit Nehru zahteva od njega, da se umakne."

S to odkrito ofenzivo proti temnim silam v Indiji je Gandhi zapečatil svojo usodo. V štabu desnega krila so pričeli šepetati: "Staremu možu se je zmešalo; bolje bo zanj, če se umakne s poti. Letaki reakcionarnih voditeljev so odkrito pozivali k umoru Gandhija in Nehruja."

Komaj je Gandhi končal svoj post, je bil nanj izvršen prvi

VTISI IZ ČEŠKOSLOVAŠKE

V bratsko republiko Češkoslovaško smo prišli po znani februarski vladni krizi, ki se je končala s popolno zmago naprednih sil. Popolnoma razumljivo je, da nas je najbolj zanimal politični položaj, spremembe, ki so nastale z zmago naprednih sil in njihov odraz v političnem in

V minulih dveh letih so se reakcionarni elementi mairske že precej krepko usidrali in s svojim delom poskušali rušiti napore naprednih sil. To so bili predvsem voditelji narodnih socialistov (stranke veleposestnikov in fašističnih elementov) in pa ljudske stranke—(klerikalna). Dogajalo se je n. pr.: minister za notranje zadeve je izdal odlok o aretaciji kolaboracionistov, minister za pravosodje pa jih je oproščal. Ko sem o tem povprašal za mišljenje nekega narodnega socialističnega novinarja, je ta naredil precej resen obraz, se globoko zamislil, potem pa dejal: "Drtna je bil dober človek, usmiljen do ljudi—zato pač jih je oproščal." Ko pa sem ga vprašal, zakaj je potem dopuščal obsodbe manjših krivcev, je bil najin razgovor končan.

Nič boljše kot v vladi ni bilo v parlamentu. Poslanci reakcionarnih strank so onemogočili sprejetje mnogih važnih zakonov, ki so bili za nadaljnji razvoj države nujno potrebni. Tako n. pr. so trdno branili interese veleposestnikov in onemogočili sprejem zakona o agrarni reformi, ki bi popravil vse napake starih buržoaznih agrarnih reform itd. Še več: postali so vohuni zahodnih imperialistov. Tako je n. pr. bivši poštni minister František Hala pomagal vohunu Kolakoviču, bil v tesnih zvezah z izdajalci in tujim agentom Ducháčkom itd. Enako so delali tudi mnogi drugi voditelji ljudske stranke kot Uloha Sigridova, dr. Procházka itd. Naloga dr. Procházke, ki je bil tudi član vlade, je bila širjenje znane Trumanove doktrine. Tako so imeli vsak svojo vlogo, vsi pa so imeli skupen cilj, napraviti iz Češkoslovaške igračko v rokah zahodnih imperialistov. Tako je bilo stanje do februar- ske vladne krize.

Februarsko vladno krizo je iz- zvala protikomunistična skupina v vladi zaradi prestavitve osmih policijskih uradnikov. Namen, ki so ga hoteli s krizo doseči, je jasen. Po njihovih računih, bi moralo priti do nezaupnice Gottwaldovi vladi, katero naj bi potem prevzela protikomunistična skupina in si tako utrdila pozicije za bližnje volitve. Toda množice na čelu s komuni-

stično stranko so šle drugo pot. Na demonstracijah, ki se jih je udeležilo ljudstvo v ogromnem številu, je pokazalo svojo pripravljenost, da gre s komunistično stranko v borbo proti vsem razbijačem enotnosti češkoslovaškega ljudstva. Te demonstracije so bile dovolj, da so si v Londonu in v Ameriki iz- mislili stotine mrtvih in ranjenih—novo senzacijo o strahotnem nasilju in pokoljih na Češkoslovaškem.

Posledice krize so bile v resnici ogromne. Naj navedem samo nekaj pomembnejših stvari. Kmalu po krizi so bili ustanovljeni v Ljudski fronti akcijski odbori z nalogo, da odstranijo iz fronte vse izdajalce in izrazite reakcionarje. V tem delu so navodilih zahodnih imperialistov in tako onemogočili pro- vit republike. V vasi Sedlec pri znameniti Kutni gori sem videl razglas tamkajšnje ak- cijske odbora. V njem poziva odbor vse prebivalce k enotnosti in združevanju okoli Gottwaldove vlade in končuje z geslom: "Ne bomo dopustili, da bi nas razcepili in vladali." Ti akcijski odbori, ki so bili ustanovljeni po vaseh, mestih, ustanovah in tovarnah, so svoje naloge izvršili temeljito.

Zanimive so posledice februarskih dogodkov pri obeh naj- reakcionarnějšíh strankah—narodno socialistični in ljudski stranki. Voditelji narodno socialistične in ljudske stranke, ki so povzročili krizo, so ostali osamljeni. Narodno socialistična stranka je takoj po krizi pričela razpadati, številne organizacije na terenu so vse sled izdajstva svojih voditeljev razšle. Prav tako so razpadle tudi številne organizacije ljudske stranke. Samo nekaj primerov. V praškem okolišu se je prostovoljno razšlo 240 organizacij bivše narodno socialistične stranke in 50 organizacij ljudske stranke. Člani teh strank množično vstopajo v komunistično stranko. V dveh "Gottwaldovih tednih" je stopto- lo v komunistično stranko nad 280.000 novih članov. Ta veliki uspeh znova potrjuje zaupanje ljudstva v komunistično stranko in v novo češkoslovaško vlado.

Spremembe po vladni krizi pa se ne odražajo samo v političnem življenju, temveč tudi na vseh drugih sektorjih. Tako n. pr. po čisti med novinarji ni danes v Pragi kakor tudi v ostalih mestih Češkoslovaške več časopisov, ki bi si po naročilih zahodnih novinarskih trustov izmišljali laži in klevetali države nove ljudske demokra- cije in Sovjetske zveze. Prav tako so odstranjena tudi s pro- gramov gledališč dela izdajalcev in fašistov.

Da gre Češkoslovaška po poti k resnični ljudski demokraciji, nam potrjuje med drugim tudi številni zakoni, ki jih je sprejel na svojem zasedanju parlament. Sprejet je bil zakon o agrarni reformi, po katerem bo odvzeta in razdeljena zemlja tistih, ki imajo nad 50 hektarov. Po zakonu, ki ga je sprejela skupčina, je namreč največja dopustna veličina površine zemlje 50 ha, in to skupno z gozdovi, pašniki itd. Sprejeti so bili med drugimi tudi zakoni o kratkoročnem in dolgo- ročnem posojilu za kmete, zelo važen zakon o splošnem social- nem zavarovanju, zakon o nacionalizaciji vseh podjetij, ki zaposlujejo nad 50 delavcev in nameščencev. Tako bo sedaj nacionalizirano 93% vse industrije, izvoz in uvoz, ki je bil do- slej deloma v državnih, deloma v privatnih rokah, in vsa vele- trgovina. To je nov korak k utrditvi gospodarske in politi- čne neodvisnosti.

Tako Češkoslovaška živi in se bori za izgraditev zares prave ljudske demokracije. Vsi razbi- jaški napori reakcije so še bolj strnili ljudstvo okoli Gottwaldove vlade in imperialistični plačanci so doživeli svoj popoln polom.

V Pravi so danes svetovne in delavske vesti. Ali jih štiteh vsak dan?

V Pravi so danes svetovne in delavske vesti. Ali jih štiteh vsak dan?

V Pravi so danes svetovne in delavske vesti. Ali jih štiteh vsak dan?

Slovenska narodna podporna jednota

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

VINCENT ČADNAR, gl. predsednik 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 F. A. VIDER, gl. tajnik 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 ANTON TROJAR, gl. pomočnik tajnika 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd. 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 MICHAEL VRHOVNIK, direkt. mlad. oddel. 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 ANTON GARDEN, urednik Prosvete 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedniki

RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik 1208 Middlefield, Dearborn, Mich.
 JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik 417 Woodland Ave., Johnston, Pa.

Distributni podpredsedniki

JOHN V. CEBULAR, prvi okrajni 2126 Shallowford St., Philadelphia 20, Pa.
 FRANK GRADISEK, drugi okrajni Box 88, Harrogate, Pa.
 JOSEPH FIFOLT, tretji okrajni 1237 E. 90th St., Cleveland 3, Ohio
 JOHN SPILLAR, peti okrajni 2919 Randall St., St. Louis 18, Mo.
 GRISLA AMBROSEICH, šestni okrajni 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
 JOHN PETRITZ, sedmi okrajni 3220 Carmona Ave., Los Angeles 18, Calif.
 FRANK POLSAK, osmi okrajni 205 2nd St. W., Roussell, Mont.

Gospodarski odbor

MATEJ PETROVIČ, predsednik 261 E. 150th St., Cleveland 10, Ohio
 VINCENT ČADNAR 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 F. A. VIDER 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 MIRKO G. KUHEL 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 JACOB ZUPAN 1406 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
 RUDOLPH LISCH 700 E. 90th St., Euclid, Ohio
 DONALD J. LOTRICH 1297 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.

Porotni odbor

ANTON BRULAR, predsednik Box 87, Arma, Kansas
 FRANK VRAČARIČ 215 Toner St., Chicago, Pa.
 ANDREW VIDRICH 706 Forest Drive, Johnston, Pa.
 JOHN KOBI, SR 506 So. 62nd Ave. W., Duluth 1, Minn.
 CAMILUS ZARNICK 204 W. 67th St., Cleveland 8, Ohio

Nacionalni odbor

FRANK ŽAITZ, predsednik 2201 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 MICHAEL R. KUMER 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 MIRKO G. KUHEL 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
 LOUIS KAFERLE 1660 East Park Drive, Chicago, Ill.
 ANDREW GRUM 17128 Rowden, Detroit 23, Mich.

NUJNO NAZNANILO VSEM PODRUŽNICAM IN ČLANOM SANSa!

Mundt-Nixonov predlog proti naprednim organizacijam! Napeti je treba vse sile, da bo v kongresu odločno poražen!

Kongresni odbor za neameriške aktivnosti je predložil zbornico takozvani Mundt-Nixonov predlog (HR 5852), ki ogroža ustavne pravice in svobodno ameriškega ljudstva in hoče upeljati v Ameriki metode policijske države. Baje je namen tega predloga preprečiti totalitarno diktaturo, faktično pa jo pomaga graditi.

Za umetno krinko "borbe proti rdeči nevarnosti" nas ta predlagana postava sili naravnost v fašizem in smatra za mednarodnega zarotnika vsakega, ki bi propagiral mirno razrešitev svetovnega nesporazuma.

Mundt-Nixonov predlog je zlasti nevaren Američanom slovenskega pokolenja, ki občudujejo hitri napredek ter gospodarski, politični in kulturni razvoj ljudstva v naši stari domovini.

Ta predlog najprej govori o svetovni komunistični zaroti, ki se baje kuje pod direktivo neke tuje totalitarne sile, katere namen baje je uničiti svobodne ameriške ustanove in ustanoviti totalitarno diktaturo pod dominacijo te tuje sile. Avtorji tega akta nameravajo zdoboti to namišljeno zaroto s sprejemom postave, ki določa 10 let ječe in \$10.000 globe za vsakega, ki bi na kateri koli način pomagal ali soglašal pri tej "zaroti".

Vsak Američan slovenskega pokolenja ali njegova organizacija, ki bi se upala kritizirati ameriško zunanjo politiko, propagirala za prijateljske odnose med Ameriko in slovenskimi državami, nasprotovala Marshallovemu načrtu za Evropo, se protivila ameriški zunanji politiki napram Palestini, Grčiji, Turčiji, Koreji, Italiji itd., ali ki bi nasprotovala prisilnemu vojaškemu vezbanju in prisilni vojaščini—bi pod to postavo lahko bil obtožen, da pomaga do ustanovitve diktature v Ameriki s tem, da pomaga "slabiti" našo domovino z razširjanjem propa- gandine za uničenje njenih ustanov.

Vsak posameznik in vsaka organizacija, ki nasprotuje trenju za vojno oboroževanje in propa- gira boljše socialno zaščito, boljše stanovanjske prilike ali pa kontrolno pretiranih cen, bi bil lahko izpostavljen tej obdolžitvi.

Vsak unijski voditelj, ki nape- vse stavko za zboljšanje delavskih razmer in plač, bi pod to postavo bil lahko obtožen, "da pomaga ali podpira ustanovitev totalitarne diktature".

Vsak posameznik in vsaka organizacija, ki se bori proti politični in rasni diskriminaciji, ki ne uboga postavi ali odredbe glede ločevanja državljanov (jimcrow- izm), ki sklicuje shode ali se jih udeležuje, ali ki prisostvuje drugim aktivnostim za zahtevo od kongresa, da uzakoni postave proti linčanju in volivnemu davku, ali za enakopravno uposlo- tev delavcev, bi bil lahko obto- žen, da pomaga ustanavljati dik- taturo v Ameriki, češ, da poma- ga podžigati socialne spore in nemire.

Skratka, s tem aktom bi bil izgrajen stroj za popolnoma raz- vojno policijsko državo ameriškega načina. Usmernjen je bil v prvi vrsti proti Wallacevemu gibanju in potrjuje Wallacevo iz- javo, "da glavna nevarnost za našo svobodo ne preti od zunaj, temveč od domačega fašizma."

Mundtov akt odstranjuje ci- viljne svobodine ter jih nadomešča s policijsko državo. Ime- novati tako postavo samo ne- ustavno, ne zadostuje. Pomeni dosti več. Če bo predlog spre- jet, bo nadomestil naše demokra- tične ustanove s tako državo, v kateri bi svoboda misli in govo- ra popolnoma izgnila.

Če postane ta predlog postava, bo ustavna demokracija popol- noma izumrla. V nadomestilo bodo državni detektivni brskali po vaših stanovanjih, stikali po vaših sejah in sestankih ter vaših organizacij, vse z name- nom, da doženejo, ako morda niste član "komunistične" poli- tične ali "sopotniške" organiza- cije. Jezikoslovje tega predloga je tako široko in dalekosežno po svojem pomenu, da doseže vsa- kega, ki ima količkar želje, da si izboljša svoje življenjske razme- re ali pogoje za boljše bodočnost svoje družine ali na kateri koli način izboljšati razmere na tem svetu.

Če bi bil ta predlog uzakonjen, bi omešil demokratične tradi- cije Združenih držav in bi osra- motil Ameriko pred svobodno- ljubnimi narodi vsega sveta.

Newyorški governor Dewey je izjavil: "Ta predlog za kontrolo misli je izposojen od japonskih militaristov in predstavlja pož- kus, kako se ideje razbijejo z ba- tinami. Pomeni izgubiti vse ono, v kar verujemo."

Glavna naloga vseh svobodo- ljubnih državljanov Amerike mora biti, pomagati poraziti ta predlog. Naloga SANSa bi po- stala otekočine in celo neiz- vedljive, ker bi ne mogel več go- voriti fanatice in razkrinkavati krivico. Naš napreden tisk bi postal okostnjak, brez mesa in krvi, brez duše. Naše podporne organizacije bi postale žrtve poli- cijske države in orožje proti lastnim članom.

Zaradi tega apeliramo na vse naše podružnice in njene člane, na naša društva in vse posamez- nike, da takoj brzojavijo ali pa pišejo svojim kongresnikom in senatorjem ter zahtevajo, da vo- ljijo proti sprejemu Mundt-Nixo- novega predloga.

Mirko G. Kuhel, gl. tajnik.

NASVET: Najbolj priporočlj- ve so navadne dopisnice, naslov- ljene na vašega kongresnika (Njegovo ime, House Office Bldg., Washington, D. C.), na katere napišete nekaj podobne- ga:

"The undersigned vigorously protest(s) against the enactment of the proposed Mundt-Nixon act and urge you to vote down this un-American Bill."—Dosta- vite svoje ime in naslov.

PRED SONČNIM VZHODOM

NOVELE

ANTON INGOLIČ

(Nadaljevanje)

"E, Žika, ni malo, kar si rešil!" se je zasmel nekdo in pokazal na Žikin trebuh.

Žika je preslišal opazko; preslišal tudi prikriti nasmeh dveh, treh tovarišev; nadaljeval je še bolj ježno: "Toda še huje je, da vas ljudje, ki doslej niso niti z mezinem mignili za srbstvo, gledajo po strani, češ: 'Od kod pa ti, prijatelj? Ali ne vidiš, da še sami nimamo kaj jesti, pa rineš k naši prazni mizi?' Deset let si se trudil, da se razširi tvoja domovina, da postane tvoj narod večji in močnejši, zdaj pa nenadoma vidiš, da ti domovina ni hvaležna za tvoje delo, za tvojo požrtvovalnost. Vidite, dragi tovariši, to človeka boli."

Učitelj so seveda takoj poskočili. "Žika, ne delaj se narodnega mučenika! Že tri dni po svojem prihodu si bil nameščen na našo šolo, dva dni pozneje si dobil plačo, nihče te niti vprašal ni, ali si jo tam spodaj že prejel. Če bi bila prišla tvoja žena s teboj, bi bila nameščen tudi ona."

"Kaj služba, kaj plača! Glavno je, ker vidim, da nisem prišel med svoje. Vse gleda name kot na tujca. Ne lažem, če rečem, da sem se spodaj počutil mnogo bolj domačega kot tu! Za človeka, ki je življenje žrtvoval za svoj narod, je to težko razočaranje. Ponavljam: pustil sem doli hišo in posestvo, pustil pohištvo in perilo, živčeva za sedem, osem mesecev, pustil denar v posojilnici, pustil ženo in živino, skratka vse, kar sem imel, in prišel izmučen in lačen iskat k vam zavetja. In kaj sem našel? Golo službo in nič drugega!"

Izplj je v dušku žganje in spet naročil. Vodenosive oči so se mu ovlažile. Njegova jeza se je nenadoma sprevrgla v ginjenost. "To človeka boli, zelo boli!"

Nekaterim okoli mize je postalo nerodno.

"Res, ni ti lahko." se spregovoril šolski upravitelj, priletel človek kmečkih kretenj in besed, "tudi nam ne bi bilo, če bi morali—kaj ti—čež noč s praznim kovačem v neznan kraj. Toda, čuj, tovariš, tudi nam je težko. Izgubili smo državo, izgubili smo svobodo, mnogi so izgubili tudi svoje bližnje ali si jim nahajajo v ujetništvu, begunci pa prihajajo od vseh strani, z juga, zahoda in severa. Kako naj pomagamo vsem, kakor bi zaslužili?"

"Ne bom pozabil tistega dne, ko sem prišel v vaše mesto," je Žika nadaljeval že skoraj jokavo. "Dezveno, neprijetno vreme. Ves dan iščem stanovanje. Trkam na bogate in revne hiše zama. Prvo noč sem prespal na klopi v tej kavarni. Drugi dan spet iskanje. 'Begnec? Z juga? Teško nam, če ne bo te žalostne procesije kmalu konec!' Tako so mi govorili, toda nihče mi ni ponudil niti črne kave. 'Učitelj! A tako? Pravijo, da učiteljem tam doli ni bilo hudo, a pri nas jih je že prej bilo preveč.' Če bi bil advokat ali zdravnik, bi me bili najbrž drugače sprejeli. Šele pod noč sem našel vlažno sobico z železno zarjavelo posteljo, mizo in polomljenim stolom. Tovariši, da vidite to luknjico! Ne verjamem, da ne bi bilo v mestu pošteno sobe, mehke postelje, udobnega sto-

la. Že štirinajst dni gnijem v zatohli luknji, že štirinajst dni živim kot zadnji hlapec. Se to spodobijo za učitelja, za šolskega upravitelja, ki je deset let stal na braniku srbstva?"

Zdaj je učiteljstvo dokazovalo Žiki, da je slučajno naletel na slabe ljudi, meščani so v resnici dobri. Žika je nadaljeval spet ostro, trdo: "Toda povejte mi, ali ste vi kaj boljši? Kdo izmed vas, mojih tovarišev, je samo s prstom mignil zame? Vaš tovariš sem, član istega društva kot vi, toda doslej mi nihče ni mogel poiskati boljše sobe; ni mi mogel posoditi toplejše odeje, mehkejših blazine ali spodobnega stola. Vprašujete me: 'Kako, Žika?' Toda samo z rameni zmigujete, ko vam povem, kako mi je. Nihče od vas se zaradi mene, zaradi svojega tovariša, ki je namesto vas garal v južnih krajih, ne more odreči kaki malenkosti in udobnosti. Vidite, to je od vsega najhuje in najbolj žalostno!"

V družbi, ki je medtem popila že precejšnje število kozarčkov žganja, je završelo. Kako? Da niso tovariši? Toda za Boga, kdo je vedel, da nima primerne sobe? Če je tako, se bo zanj že našlo nekaj. Nimajo sami kaj posebnega, učitelji so, toda tovariši bodo odstopili najboljši. Samo naj pove, kaj potrebuje.

Ob splošni ginjenosti se je tik pred policijsko uro družba dvignila, ponovno zagotavljajoč razjarjenemu Žiki, da bodo storili vse, kar je v njihovi moči.

In res, čez nekaj dni je Žika stanoval pri šolskem upravitelju, ki se je s svojo številno družino stnil v preostali dve sobi, a tovariši so mu sobo opremili, da je spal ko bogataš.

Toda tudi s tem ni bil zadovoljen. Narod se še vedno ni pokazal dovolj hvaležnega. Žika, ki je tam spodaj paševal, kakor turški paša, zato so ga tudi ob zlomu pošteni vaščani spodili. Ob vsaki priliki je poudarjal narodovo nevaležnost, opisoval svoje gorje, tožil za posestvom, ki ga je moral zapustiti, in govoril o svoji bolni ženi, ki so jo "divjaki" spodaj zadržali in jo morda že ubili, čeprav ji je v resnici sam zapevedal, naj ostane doli in varuje, kar je njuno; kajti njegovi ženi, ki je bila zaradi svojega dela priljubljena, ni nihče rekel niti besede.

Kmalu nato je prispel transport izgnancev iz Boane. Večinoma so bile ženske s številnimi otroki, le nekaj kočinskih starcev se je vlačilo med njimi, moške in fantje so namreč ostali v domačih gozdovih, pripeli so si peterokrako zvezdo in odšli v partizane.

Bedne žene so se vlačile po ulicah, otroci so se zatekali v hiše in prosili kruha, kruha. Bogati del mesta se je vznemirilo. Kaj naj počnemo s temi sestradanci? Vse nam bodo pojedli.

Nekdo je šel celo na občino. "Čujte, pojedli nam bodo še to, kar imamo! Uši bodo natresli po mestu. Pet otrok je že umrlo. Bog ve, kakšne nalezljive bolezni so prinesli s seboj! Pošljite jih dalje!"

(Dalje prihodnjik.)

zaradi tega dejanja izmotavati. Nato je bil obtoženi Barle sočen s soobtoženim Diehlom.

Predsednik: Obtoženi Diehl, ali je bil soobtoženi Barle agent tuje obveščevalne službe na vaši zvezi?

Obtoženi Diehl: Da. Bil je tudi direktno povezan s Presterlom. On je pripeljal Presterla k meni prvič in drugič.

Predsednik: Ko je Presterl prinesel direktive za sabotaže in diverzije, ali sta bila prisotna oba, ko je o tem govoril?

Obtoženi Diehl: Da. Predsednik: Kaj pravite, obtoženi Barle? Poglejte si v oči! Ali ste bili agent v njegovi zvezi?

Obtoženi Barle: Jaz ... tega nisem ...

Tako je hotel obtoženi Barle zmanjšati svojo krivdo, čeprav so ga vsi ostali agentu tujih obveščevalnih služb dobro poznali in čeprav so vsi priznali, da so imeli z njim zveze in se na sestankih, na katerih je bil navzoč tudi Barle, dogovarjali o sabotažah in diverzijah. Barle je primer zakrknjenega zločinca, ki se boji priznati svoje zločinsko delovanje.

Obtoženi Juranč je imel špijanske svase s raznimi agenti tujih obveščevalnih služb in tako izdajal svojo domovino.

Po odmoru je bil zaslišan obtoženi Juranč Oskar. Priznava, da je napisal lažno poročilo o svojem delu v Dachau in da je zamolčal, da je bil on kakor tudi njegovi pajdaši agenti gestapa. Poročilo je napisal skupno z Diehlom in Kopačem Vlastom. To poročilo je napisal v namenu, da bi si pridobil zaupanje pri ljudski oblasti, prišel na važno odgovorno mesto ter še naprej škodoval ljudstvu. Pomagal je tudi pri nastavljanju bivših gestapovskih agentov.

Tožilec: Ali poznate Emeta? Obtoženi: Thomas Emet je ameriški oficir, ki je spadal v ameriško komando lagerja v Dachau in bil po osvojitvi posebni agent CIC-a.

Tožilec: Kaj je to CIC? Obtoženi: To je ameriška vojaška obveščevalna služba.

Tožilec: To pomeni, da ste bili vi z njim v zvezi kot špijanski agentom.

Obtoženi: Tako je. Tožilec: Ali poznate Mariča? Obtoženi: Poznam.

Tožilec: Kaj je delal Marič? Obtoženi: Marič je bil agent CIC-a.

Tožilec: Ali ste imeli z njim zvezo? Obtoženi: Imel sem jih.

Nato je bil sočen obtoženi Juranč z obtoženim Presterlom Martinom. Presterl Martin je povedal, da je marca 1946. prinesel pozdrave iz dunajskega špijanskega centra za Juranča. Te pozdrave je dobil od Stillfrieda, ki je dal tudi Diehlu in ostalim preko agenta Presterla nalogo za sabotaže in diverzije. Obtoženi Diehl je potrdil, da je te direktive od Presterla dobil. Pri izvajanju teh nalog pa mu je pomagal obtoženi Oswald s tem, da je postavil na odgovorna mesta gestapovske agente.

Tako so bili eden poleg drugega Diehl, Oswald, Juranč in Presterl štirje glavni voditelji in iniciatorji špijanske službe in sabotažnih ter diverzantskih akcij. O njihovem delu je dejal vojaški tožilec naslednje: "Pred seboj imamo organizatorje in iniciatorje zločinskega delovanja, katerega posledice so bila uničevanja, požigi naših tovarn, podjetij, miniranje petletnega plana in rušenje obrambne sposobnosti naše države. Ti organizatorji in iniciatorji tega zločinskega delovanja so vršili zločinska dela že v Dachau kot agente gestapa. Oni so to svoje zločinsko delo nadaljevali po vojni, se načrtno vtihovali na odgovorna mesta in spravljali na taka mesta tudi druge agente iz gestapovske družine. In vse to po direktivah in z vednostjo centra inozemske obveščevalne službe neke tuje imperialistične sile.

Tuje imperialistične sile, ki so prejele podatke o agentih gestapa, so vedele, da so agenti gestapa. Po mednarodnih dogovorih bi bila dolžnost teh imperialističnih sil, da bi naši državni agente izročile, da pridejo pred ljudsko sodišče. One tega niso storile, ampak so te gestapovske agente hitlerjevske Nem-

čije sprejele v svojo službo in jih uporabile v svojem delu proti naši državi. Uporabile so jih kot agente in jim dajale direktive, ki vodijo v organiziranje špijanske mreže in direktno sabotažo, v požige naših tovarn. Tako so hotele minirati naša plačila, naše gospodarstvo ter s tem izvršile sovražne akte proti naši državi.

Center te špijonaže je bil, kot vidimo, na Dunaju, segal je tudi v Berlin in v London. Mi smo videli, kako rafiniranih sredstev so se posluževali, kakšne so bile direktive, ki so jih za svoje zločinsko delo dobivali iz inozemstva. Ne samo uničevanje, zmanjšanje produkcije v takih industrijah, ki so življenjskega pomena, kot na primer kemična industrija, ne samo to, temveč tudi organiziranje diverzij in sabotaž na železnicah v našem prometu, je bil njihov posel. Vključiti so hoteli v ta svoj zločinski aparat tudi našo univerzo. Vse to jim ni dovolj. Treba je bilo še sistematsko postavljati gestapovske agente iz Dachau na odgovorna mesta, da bi si zagurali načrtno uničevanje naših posameznih industrijskih vej.

Kako je mogoče, da so ti ljudje te stvari delali, da so te stvari izvrševali? Mogoče je bilo samo zaradi tega, ker jim je dala za to podlago neverjetna pokvarjenost, neverjetno hinavstvo, kakršne v naši zgodovini še nismo videli. Pred očmi ljudstva so se kazali za njegove prijatelje, v resnici pa so delali za njegove največje sovražnike. Njihov končni cilj je bil kot so sami povedali, zrušiti ljudsko oblast v Jugoslaviji, uničiti vse napore štiriletne krvave borbe. Delali so na tem, da bi izročili Jugoslavijo v roke tujim imperialistom, da bi z njihovo pomočjo spravili Jugoslavijo v položaj odvisnosti od imperializma. To je bil njihov cilj, to je bil njihov program, to je bil namen njihovega zločinskega delovanja. Ni se treba čuditi, da so ljudje, ki so izvrševali v Dachau take zločine, da so ti ljudje s hinavskimi obrazi hodili po slovenski zemlji, da so prejemale darila od inozemskih držav za svoje zločinsko delo, da so pri tem pred lastnim ljudstvom skrivali to zločinsko delo in se v tem farizejskem obnošnju prekosili največje farizejstva, kar smo jih pri nas kdaj poznali.

Prepričan sem, da slovensko ljudstvo danes, kot mi vsi, zahteva za take zločine, za take podleža za časa okupacije in iz časa po okupaciji najtežjo kazen.

Tem besedam vojaškega tožilca je občinstvo odgovorilo z burnim ploskanjem.

Nato je bila razprava prekinjena. Po odmoru se je nadaljeval tajni del procesa. Javna razprava pa se bo nadaljevala v soboto ob 9. dopoldne.

Tudi za današnji zadnji dan razprave proti obtoženim Diehlu, Oswaldu in ostalim je vladalo veliko zanimanje in spet se je do kraja napolnila velika dvorana na Taboru. Na vrsti je bil dokazni postopek, in potem ko so po nalogu predsednika sodišča privedli obtožence, je spregovoril vojaški tožilec dr. Damjan.

Sodišču je predlagal v pregled vrsto dokumentov, zapisnikov, zaglajevanj obtožencev v preiskavi, raznih pisem, poročil itd., kar vse obremenjuje obtožence in potrjuje njihova zločinska dejanja. Tudi obramba je dala svoje predloge za dokazni postopek.

(Dalje prihodnjik.)

NAZVANILLO:

Ker nas je že več ljudi naprosilo za naslove jugoslovanskih objav v Združenih državah, naj tu navedemo, da naslov jugoslovanske ambasade se glasi: Yugoslav Embassy, 1520 — 16th St., N. W. Washington 9. D. C.

Naslov urada jugoslovanskega konzula pa se glasi: Yugoslav Consulate General, 745 — 5th Avenue, New York 22. N. Y.

in Yugoslav Consulate General, 188 West Randolph Street Chicago 2. Illinois

Pišete lahko v slovenskem, srbohrvatskem ali angleškem jeziku.

Bedrich Smetana—veliki češki skladatelj

Bedrich Smetana je prvi genialni češki skladatelj, ki je občutil toplino in iskrenost češke narodne motivike in z njo oplodil svoja dela ter s tem naznačil pot, po kateri so morali iti vsi njegovi nasledniki. Z njim se zaključuje doba priprave za osnovanje lastnega češkega glasbenega izraza, obenem pa predstavlja Smetana enega najbolj izrazitih zastopnikov češke glasbene sploh.

Bedrich Smetana se je rodil 2. marca 1824 v Litomišlu kot sin pivovarja in je že v zgodnji mladosti pokazal izredne glasbene sposobnosti. Ves svoj prosti čas je posvetil skladanju in klavirju in se je z devetnajstim letom popolnoma posvetil glasbi. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev je bil v prvih letih prisiljen, da je poučeval po bogatih hišah. Ker pa je potreboval za svojo glasbeno ustvarjalnost neodvisnost in svobodo, je opustil privatno poučevanje in je s podporo skladatelja Franza Lizsta ustanovil leta 1848 v Pragi zasebno glasbeno šolo.

Po nekaj letih je zapustil domovino in se je napotil na Švedsko, kjer je upal najti povoljnejše pogoje za svojo glasbeno delovanje. V Goeteborgu, kjer je vodil filharmonično društvo, je pod vplivom Lizstove glasbene smeri razvil izredno bogato glasbeno dejavnost. V tem času je nastala simfonična pesnitev "Wallensteinov tabor" in znamenita klavirska etuda "Na morskem bregu".

V Pragi se je Smetana osvobodil vplivov raznih glasbenih struj in si izdelal svoj lasten glasbeni izraz, naslonjen na češko narodno motiviko. Njegova delavnost v Pragi je bila vsestranska: organiziral je glasbeno šolo, prirejal je koncerte, dirigiral je znameniti pevski zbor "Hlahol", pisal je kritike itd. Tu je dovršil svoje veliko glasbeno poslanstvo. Pri tem pa ga je zadela strašna nesreča, da je oglušel. Vendar pa je, podobno kakor Beethoven, prav med boleznijo napisal svoja najboljša dela, med njimi nesmrtni ciklus "Moja domovina". V začetku leta 1883 se mu je zaradi prenapornega dela omračil um in iste leto je ugasnilo njegovo življenje.

Smetana je zapustil dela z najraznovrstnejših glasbenih področij. Najboljša njegova dela so opere, katerih je precejšnje število. Dasi je nanj vplival Wagner, so njegove opere izraz

samonikle glasbene tvornosti. Kdo ne pozna Prodane neveste, opere, v kateri je neposredni, šegavi način opisovanja življenjskih situacij sijajno združen z uporabo češke narodne motivike? Smisel za komiko je prikazal v operah: Poljub, Tajnost, Vražja stena in Dve vdovi. Med ostalimi deli je pomembna opera "Libuša", v kateri Smetana opeva ljubezen do svoje domovine. Smetana je bil izvrsten pianist, prav tako pa tudi odlični skladatelj klavirskih del. Pod vplivom Chopina se je tudi on lotil koncertne obdelave narodnih plesov. Njegovi mojstrski prirejeni "Češki plesi" spadajo med najboljša tovrstna dela svetovne klavirske literature.

—(Prim. dnevi.)

POVEČANJE PROIZVODNJE PREMOGA

v slovenskih premogovnikih—z ugotovitvijo delovne discipline. Povprečno je bilo lani v vseh slovenskih premogovnikih 11,9% izostankov z dela, tako da je bila zaradi tega zmanjšana proizvodnja premoega na dan za 1731 ton. To znaša na leto 539,812 ton. Z ugotovitvijo delovne discipline letos bodo lahko že na ta račun zelo povečali proizvodnjo.

SLOVENE RECORDS

- 10-inch records 79c COD. plus postage
C-1201 Be happy, polka
C-1214 My honey is wandering in Tyrol; St. Clair polka
C-1220 Too fat polka; Jolly polka
C-1192 Alpine waltz
C-1211 Village tavern polka
C-1215 Marianna polka
T-103 Silk Umbrella polka
T-106 Tivoli Park Polka
T-114 Red Wine — Polka
R-374 Na Marjaec, Polka
R-375 Clevelandski Valček

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in U.S., by the best Slovene artists, to: PALANDECH'S 536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

"PROLETAREC"

Socialistično-delavski tednik—Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Štara \$3 za celo, \$1.75 za pol. \$1 za četiri leta. NAROČITE SI GA! Naslov: PROLETAREC CHICAGO 23, ILL. 2301 South Lawndale Avenue

Ljubljanski proces proti zločinskim gestapovcem, vohonom in saboterjem

(Nadaljevanje)

Obtoženi Puffler je tajil svoje zločina, soobtoženi Diehl in Benegalij pa sta mu v obraz povedala, da je špijon in da je odgovoren za požar v Hrastniku.

Za Benegalijem je bil zaslišan zakrknjeni zločinec Puffler Janko. Ne priznava, da je po osvoboditvi imel zveze z agentom tuje obveščevalne službe, niti ne priznava, da je bil gestapovski agent. Zanikati hoče tudi svoje nagovarjanje Benegalija za požig v Hrastniku. Izmotavati se hoče tudi odgovornosti, da je nameščen kot direktor steklarne v Hrastniku škodljive elemente. Priznava pa, da je vedel, da je Jugovjeva bila Kulturbundovka, vedel je za preteklost Savrič Karla kakor tudi za Vračun Franca. Kljub okrožnici ministra industrije in rudarstva je hranil načrte in gospodarske podatke doma.

Ker je obtoženi Puffler zakrknjeno tajil, da je nagovoril soobtoženega Benegalija, da izvrši požig v tovarni, je bil z njim sočen. Obtoženi Benegalij mu je iz oči v oči povedal, da laže in da ga je prav on nagovoril za požig.

Ker je tajil, da je bil agent gestapa, je bil Puffler sočen tudi z obtoženim Diehlom, ki mu je prav tako v obraz povedal, da je bil agent gestapa.

Gestapovec Barle se pred sodiščem "alabo spominja". Na zločinsko delo pa so ga spomnili njegovi pajdaši.

Naslednji je bil zaslišan obto-

ženi Barle Karel. Priznava, da pozna soobtoženega Pufflerja še iz Španije, nato iz koncentracijskega taborišča v Franciji in potem iz Dachaua, kjer je delal skupno z njim na postaji št. 5. Z agentom vohunskega centra na Dunaju Presterlom se je sestel v Beogradu na kongresu španskih borcev. Tu mu je pripovedoval o splošni situaciji v Jugoslaviji, in o gospodarstvu. Pri zaslišanju poskušala zanikati, da bi govoril s Presterlom kot z reporterjem. V preiskavi pa je izjavil naslednje: "... naj pripomnim še to, da sem v Beogradu razumel Presterlova namigovanja kot obnovo starih gestapovskih zvez."

Drugič se je sestel s Presterlom v Ljubljani proti koncu novembra leta 1946. Tudi o tem drugem sestanku govori obtoženi Barle v zaslišanju, da se je takrat pogovarjal s Presterlom največ o gospodarstvu, da bi ga informiral in mu na ta način olajšal delo pri časopisih. V preiskavi pa je izjavil o Presterlu naslednje: "Sploh je znal zakriti svoje zahteve kot agent tuje obveščevalne službe. Vedel sem, da dela v korist tuje obveščevalne službe." Obtoženi Barle pravi, da je to v preiskavi v resnici izpovedal, da pa se sedaj ne more spomniti vsega.

Predsednik prečita Barletu še njegove naslednje izjave iz preiskave: "Nekatere podatke sem mu dal takoj. Zanimal se je posebno za obmejni pas in prosil za fotografije novogradenj v tem času." Pri tem srečanju je obtoženi Barle dal agentu Presterlu podatke o novih gradnjah, o centralnem komitetu komunistične stranke Slovenije, o ministrih republiške vlade itd. Za obtoženega Presterla je zbiral Barle tudi podatke gospodarskega in političnega značaja, ki so bili navezani na koroško vprašanje. Predsednik sodišča prečita Barletovo izpoved pri zaslišanju, ki se nanaša na direktive za diverzije in sabotaže: "Hočem pripomniti, da direktive, ki jih je dal Presterl za naše delo kot agentom, niso bile samo špijonaža. Na drugem sestanku v Ljubljani med Presterlom in Diehlom Brankom ter menoj je bila ena od glavnih direktiv sabotaža in diverzija." Obtoženi Barle sedaj tu svojo knjavo zanika. Pri svojem strokovnem delu pa je dejansko to direktivo Presterla tudi izvajal. Tako ni opozoril na napake, ki so se dogajale v jeseniški tovarni. Čeprav je za te napake vedel, je odlagal ukrepe, ki naj bi te napake odpravili. V preiskavi je o tem izjavil naslednje: "To moje zadržanje je jasna sabotaža in izvirja iz tega, ker sem bil že tedaj agent tuje obveščevalne službe." Prav tako ni hotel preprečiti požara v tovarni klepa v Ljubljani, čeprav je vedel o tem, da požar kaj lahko nastane. Posledica tega njegovega dela je bila eksplozija, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. V preiskavi je o tem rekel naslednje: Tedaj sem odkril nevaren pojav eksplozijskega bencina in je ta eksplozija posledica našega agentskega dela." Pri zaslišanju pred sodiščem pa se hoče tudi

"PROSVETA" 2657 S. LAWDALE AVE.

Chicago 23, Ill. 19

Vaša naročnina na "Prosveto" je potekla z dnem.....

V slučaju, da je od strani upravljalca kakšna pomota, nas takoj obvestite, da se leta popravil z bratskim pozdravom ZA UPRAVO "PROSVETE"

CENE LISTU SO:

Table with subscription rates for various regions like Canada, Chicago, Europe, etc.

Isполnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plamnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

Priloge se sme le one člane in družine, ki to dovolijo in ki živo ali stanujejo na enem in istem naslovu.

V nobenem slučaju ne več kot 5 tednikov

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov, ki so priložili, preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravljalstvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravljalstvo znižati datum za to vsoto naročniku ali pa ustaviti dnevnik.

PROSVETA, SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Priloge pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)..... Čl. društva št.....

3)..... Čl. društva št.....

4)..... Čl. društva št.....

5)..... Čl. društva št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Kadar se preselite, vselej naznanite svoj stari in novi naslov!